

BIJLAGE QQ.

UITSLAG van de in het jaar 1900 gehouden examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek.*Nijmegen.*

Naar het oordeel der commissie waren de kandidaten, die zich voor het afleggen van het examen aanmelden, over het algemeen goed voorbereid en had aan de meesten der afgewezenen de gelegenheid ontbroken om zich practisch te oefenen met schoolkinderen, waardoor zij niet in staat waren om behoorlijk les te geven.

Rotterdam.

Bij de afgewezen mannelijke kandidaten viel op te merken, dat het velen hunner niet aan toewijding, maar wel aan goede leiding ontbroken heeft.

Vele kandidaten bleken niet in de gelegenheid te zijn geweest zich practisch te hebben kunnen oefenen en bleven daardoor in gebreke de leerlingen op fouten te wijzen en misten zij den noodigen tact bij het onderwijs.

De theorie hadden zij goed bestudeerd, maar konden deze niet met de practijk in toepassing brengen.

Was de uitslag voor de vrouwelijke kandidaten gunstig, over de practische geschiktheid van de meesten harer viel nog niet te roemen.

De oorzaken hiervan meent de commissie te moeten zoeken in den jeugdigen leeftijd der meeste examinandi en aan de gemiddelde opleiding van velen harer.

Dit laatste vooral bleek uit het feit, dat zij soms aan jongens oefeningen gaven voor meisjes en aan deze laatsten die voor jongens.

Haarlem.

De geslaagde aspiranten bewezen door hun examen dat zij zich ernstig hadden voorbereid. Vooral was dat het geval met hen die reeds in het bezit waren eener akte van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres, van welken de meesten een zeer voldoende examen aflegden.

Van de aspiranten die niet konden worden toegelaten hadden verreweg de meesten zich niet genoeg voorbereid voor het examen; sommigen hunner hadden den leeftijd van 16 jaren ternauwernood bereikt.

Bij de examens der mannelijke aspiranten bleek de commissie, dat velen moeite hadden met de keuze van gepaste leerstof voor de verschillende leerjaren, terwijl bij anderen het voordoen te wenschen overliet.

Herhaaldelijk kwam het voor, dat een aspirant de klassen niet behoorlijk wist op te stellen, zoodat de examiner die taak moest overnemen. Enkele aspiranten hadden voor dat opstellen der klassen $\frac{3}{4}$ gedeelte van den beschikbaren tijd noodig, zoodat slechts $\frac{1}{4}$ gedeelte van dien tijd overbleef voor de eigenlijke vrije oefeningen.

De leertoon der mannelijke kandidaten was vrij algemeen zeer voldoende; van sommigen uitstekend.

Bij de examens der vrouwelijke aspiranten bleek der commissie, dat de theoretische kennis over het algemeen voldoende of goed was; van enkelen was die kennis zelfs uitmuntend.

Het practisch gedeelte van het examen der kandidaten was voor het 3de en 4de leerjaar niet zoo goed als voor de overige leerjaren.

Aan gymnastische spelen — behalve aan de nabootsingspelen, die in den regel zeer goed werden onderwezen — was vaak weinig gedaan.

Hetzelfde was het geval met oefeningen waarbij huppen of springen te pas komt en met loopoefeningen.

Bij verreweg de meeste vrouwelijke aspiranten liet de leertoon niets te wenschen over. Bij sommigen harer ontbrak het begrip van lesgeven, zoodat zij de leerlingen op geen enkele fout opmerkzaam maakten.

Dordrecht.

Omtrent de vrouwelijke kandidaten, die zich aan dit examen onderwierpen, kan worden opgemerkt, dat zeer velen een goed, eenigen zelfs een zeer goed examen hebben afgelegd. Deze gaven blijken dat zij eene goede opleiding hadden genoten en toonden dit in hun werk. Zij voerden niet alleen zelf keurig de bewegingen uit, maar toonden ook hunne bedrevenheid in het doen uitvoeren der vrije en orde-oefeningen. De overige vrouwelijke kandidaten bleken over het algemeen meer vertrouwd met het onderwijzen van vrije oefeningen dan van orde-oefeningen.

Van de middelmatigen bleek doorgaans de bekendheid met de leerstof beter te zijn dan het doen verwerken er van door de klasse.

Toch erkent de commissie gaarne, dat er meer eenheid komt in de keuze der oefeningen en de wijze waarop ze verwerkt moeten worden door de verschillende klassen.

Het heeft der commissie bevreemd dat weinigen der kandidaten het korte springtouw met de leerlingen konden behandelen; bij velen bestond totaal gemis van eenige bekendheid voor eene opstelling bij de toepassing van dit handgereedschap.

Het onderzoek der mannelijke kandidaten leverde niet zulke gunstige resultaten op. Integendeel, het percentage van het aantal toegelatenen bleef beneden dat van het vorige jaar en dit verbaast de commissie te meer, omdat slechts enkele onderwijzers van meer gevorderden leeftijd, die niet altijd in de gelegenheid zijn zich practisch voor jongens- en meisjesklassen te bekwamen, aan dit examen deelnamen.

Van de afgewezen kandidaten misten de meesten eenige bekendheid met de te verwerken leerstof; meermalen gebeurde het dat zij, voor eene klasse staande, eerst de oefeningen moesten zoeken, wat bijna altijd tot eene verkeerde keuze aanleiding gaf, somtijds zelfs tot geheel onuitvoerbare oefeningen, waardoor de geregelde gang van het onderwijs op bedenkelijke wijze werd afgebroken. Een van hen, een reeds gevestigd onderwijzer, verklaarde zelfs vóór zijn examen: „dat hij er niets van wist, en ook niet ernstig gestudeerd had”, wat bij het volgend onderzoek dan ook volkomen werd bevestigd.

Opgewektheid bij het onderwijs in toon en houding, eene goede plaats voor de klasse, het dragelijk uitvoeren eener bevolen oefening, alsmede het behoorlijk toezicht bij het doen uitvoeren er van, kon de commissie slechts bij een klein getal kandidaten constateeren. Velen waren geheel onbekend met de

manier waarop de oefeningen onderwezen en voorbereid moeten worden. De uitvoering was dan ook doorgaans zonder eenige krachtsinspanning en het verschil tusschen oefeningen voor jongens en meisjes scheen voor sommigen niet te bestaan.

Dat leerlingen der hoogste klassen met bewegingen uit lagere, soms de laagste, werden beziggehouden, was geen ongewoon verschijnsel.

Het onderwijs in orde-oefeningen en de afwisseling van deze met vrije oefeningen, was voor velen het moeilijkste gedeelte van het examen. Hierbij kwam het sterk uit, hoe weinig kandidaten zich rekenschap geven van eene gelijdelijke opklimming in moeilijkheid der oefeningen en waar ze met elkander moesten afgewisseld worden, wisten slechts weinigen een behoorlijk tactisch verband tusschen beide bewegingen te brengen. Dit zelfde verschijnsel deed zich voor als vrije oefeningen van de plaats moesten afgewisseld worden met die op de plaats.

De commissie constateert, dat ook bij dit examen weer gebleken is dat vele kandidaten niet voldoende onderlegd waren, wat het practisch gedeelte betreft, en dat eene deugdelijke en ernstige voorbereiding voor dit belangrijk onderdeel hoogst wenschelijk blijft.

Groningen.

Voor zoover het examen der vrouwelijke kandidaten betreft, valt op te merken, dat er meer eenheid komt in de opvattingen omtrent het examen. Vreemd blijft het intusschen, dat er dikwijls zoo weinig verband is gebracht tusschen theorie en practijk. Zoo komt het telkens voor, dat de kandidaten in theorie weten welke voorzorgen te nemen zijn (bij het springen en loopen), terwijl ze bij de practijk de korte springtouwen, zoo er genoeg zijn, wel door alle leerlingen te gelijk willen laten gebruiken, of — zoo zij al een deel der leerlingen laten springen — dezen zoo plaatsen, dat zij last hebben van het stof en van het touw der springende meisjes.

Bij de behandeling der theorie weten ook alle kandidaten, dat vooral in de laagste klassen eene aangename afwisseling moet zijn en kan zijn, al is het aantal oefeningen beperkt; geeft men evenwel werk voor het eerste leerjaar in de practijk, dan is er van die afwisseling weinig te bespeuren.

Dat de leerstof van de eerste leerjaren, ook anders dan door samenstelling kan geschikt gemaakt worden voor hogere leerjaren, blijkt nog dikwijls eene verrassing.

Bedrevenheid in het doen uitvoeren der oefeningen liet nog al eens te wenschen over. Door de beweging nog eens en nog eens vóór te doen, meenen de kandidaten ze ook door de leerlingen uitgevoerd te krijgen.

Wat aan de oefeningen ontbreekt, zien ze veelal niet en ze zoeken de schuld bij de leerlingen, die op het examen evenmin volmaak zijn als in de school.

Enkele kandidaten bleken zelven niet behoorlijk geoefend te zijn in het uitvoeren der oefeningen.

Voor zooveel het examen der mannelijke kandidaten betreft, merkt zij met genoegen op, dat de meesten zich met meer ijver dan te voren op de studie voor vak *j* hadden toegelegd, dat zij beter inzicht hadden in de verdeeling der leerstof over de verschillende leerjaren en over het algemeen de opgegeven taak naar behooren wisten te volbrengen.

Is dit betere resultaat voor een goed deel een gevolg van de meer algemeene invoering van dit leervak op de openbare lagere scholen, ook de sterkere mededinging bij sollicitaties naar de betrekking van onderwijzer en hoofd van school maakt het bezit der akte voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek meer en meer tot een eisch en werkt eene ernstige studie voor deze akte belangrijk in de hand.

Niettemin bleek het opnieuw, dat het nog dikwijls aan eene behoorlijke opleiding bij die studie ontbreekt, waardoor de kandidaten niet geleerd hebben de geheele klasse ordelijk te overzien en de door de leerlingen gemaakte fouten naar behooren op te merken.

Verder trok de aandacht, dat het theoretisch gedeelte veelal weinig te wenschen overliet, doch dat de meeste kandidaten weinig aandacht geschonken hadden aan de bij de oefeningen te nemen voorzorgsmaatregelen en aan de nadeelige gevolgen die aan overdrijving van enkele oefeningen (touwtje springen en enkele spelen) verbonden zijn.

Ten slotte bleek, dat de mannelijke aspiranten zich, vooral bij het maken van passen, beter thuis gevoelden bij de jongens dan bij de meisjesgymnastiek.

Penlo.

Over het algemeen maakten de afgelegde examens op de commissie den indruk, dat de meeste kandidaten eene goede opleiding genoten hadden.

Zij meent echter op een paar leemten te moeten wijzen.

Bij het werken met de klasse schenen sommige kandidaten te meenen, dat zij alléén het bewijs te leveren hadden, dat zij over voldoende leerstof beschikten en de bevelen tot het doen uitvoeren van de opgegeven oefeningen behoorlijk konden geven; herhaaldelijk moest er op gewezen worden dat zij óók moesten toonen onderwijs te kunnen geven.

Ook bleken eenige mannelijke kandidaten niet over voldoende leerstof voor meisjes te kunnen beschikken.